

به نام خدا

لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور بخش صنعت

ویژه کمیسیون تلفیق

مقدمه

لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور ساختاری شبیه لایحه بودجه سال قبل دارد و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط به فصل صنعت و معدن در دو بخش مجزا، ملی و استانی آورده شد که برنامه‌های استانی آن فاقد طرح چگونگی تخصیص اعتبار است. در این گزارش ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور با رویکرد بخش صنعت بررسی و راهکارهای پیشنهادی برای اصلاح ماده واحده، ارائه شده و در ادامه، اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط به فصل صنعت و معدن مورد تحلیل مقایسه‌ای قرار خواهد گرفت.

بررسی ماده واحده و ارائه راهکارهای پیشنهادی برای بخش صنعت

با نگاهی به بندهای ۱۳ گانه ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور، می‌توان دریافت که فقط جزء د بند «۳» و ردیف ۱ جزء هـ بند «۱۳» به‌طور مستقیم به بخش تولید و صنعت اشاره داشته است که میزان تحقق‌پذیری این بندها جای بحث و بررسی دارد.

بند «۳» ماده واحده

بررسی انتشار اوراق مشارکت ارزی در اجزای ب و ج بند «۳» ماده واحده، نشان می‌دهد که این ارقام به شکل صوری در لایحه بودجه آمده و در سقف منابع عمومی دولت و جدول منابع و مصارف شرکت‌های دولتی درج نشده است. به عبارت دیگر بخشی از منابع و مصارف کل بودجه کشور لحاظ نشده است.

در جزء د بند «۳» درخصوص انتشار و تضمین اصل و سود مبلغ دو میلیارد یورو اوراق مشارکت ارزی در بازارهای مالی بین‌المللی، بدیهی است که از این محل چیزی عاید شرکت‌های بخش صنعت و معدن (اعم از دولتی و غیردولتی) نخواهد شد، اولاً شرایط صدور اوراق مشارکت ارزی در بازارهای بین‌المللی نامعلوم است. ثانیاً با فرض امکان‌پذیری صدور اوراق مشارکت ارزی در بازارهای مالی بین‌المللی توسط بخش صنعت و معدن (اعم از دولتی و غیردولتی) به دلیل عدم تضمین اصل و سود این اوراق توسط دولت یا بانک مرکزی، امکان اجرایی شدن این امر در شرایط فعلی (محدودیت‌های کنونی) تقریباً غیرممکن به نظر می‌رسد.

جزء هـ بند «۱۳» ماده واحده

براساس سیاست‌های کلی برنامه پنج‌توسعه، سالیانه باید ۲۰ درصد منابع حاصل از صادرات نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی به صندوق توسعه ملی واریز شود. دولت در این لایحه معادل ۱۳۴۶۶۶/۶ میلیارد ریال از منابع قابل واریز به صندوق را جهت تأمین منابع بودجه استفاده خواهد کرد و در عمل مبلغی را به صندوق توسعه ملی واریز نخواهد کرد. بنابراین موضوع ردیف ۱ جزء هـ بند «۱۳» لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور در هاله‌ای از ابهام قرار دارد.

ارائه راهکارهای پیشنهادی برای اصلاح ماده واحده (اضافه شدن بندهای جدید)

۱. با فرض تصویب صندوق توسعه ملی بند «-» پیشنهاد می‌شود

دولت مکلف است در اجرای بند «۲» ماده (۲۸) «قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی» مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵، به‌گونه‌ای عمل کند که از محل بند اول مصارف صندوق توسعه ملی تسهیلات مورد تقاضا به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی جهت اجرای طرح‌های تولیدی و صنعتی، معدنی، کشاورزی که توجیه فنی و اقتصادی آنها به تصویب بانک‌های عامل رسیده، پرداخت شود.

۲. با فرض عدم تصویب صندوق توسعه ملی و تنفیذ حساب ذخیره ارزی بند «-» پیشنهاد می‌شود

به منظور اجرای بند «۲» ماده (۲۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی در جهت سرمایه‌گذاری و تأمین اعتبار بخشی از اعتبارات از اعتبار مورد نیاز طرح‌های تولیدی و صنعتی، معدنی و کشاورزی، جزء ج بند «۶» قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور ابقا شود.

۳. بند «-»

به منظور پرداخت تسهیلات بیشتر به واحدهای تولیدی، جزء د بند «۶» قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور با اولویت تأمین سرمایه در گردش و تکمیل طرح‌های توسعه‌ای ابقا شود.

۴. بند «-»

به منظور بهبود فضای کسب و کار و حمایت مالی از بخش تولید در راستای اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، سرمایه بانک صنعت و معدن باید به راه‌های ذیل افزایش یابد:

- با فرض عدم تصویب صندوق توسعه ملی و تنفیذ حساب ذخیره ارزی پیشنهاد می‌شود:

دولت مجاز است از منابع قابل تخصیص حساب ذخیره ارزی به بخش غیردولتی حداقل ۵۰ درصد سرمایه مصوب بانک صنعت و معدن، در اختیار بانک صنعت و معدن قرار دهد تا به صورت ارزی، ریالی جهت سرمایه‌گذاری در طرح‌هایی که با هدف توسعه صادرات انجام می‌شود توسط بانک صنعت و معدن در اختیار بخش غیردولتی قرار گیرد.

- بانک مرکزی موظف است ۱ درصد از سپرده قانونی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری نزد خود را بر مبنای حجم سپرده‌ها در انتهای سال ۱۳۸۸، در اختیار بانک صنعت و معدن قرار دهد تا صرف اعطای تسهیلات جهت تکمیل طرح‌های صنعتی و معدنی بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی شود.

تحلیل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن

مهمترین ایراد وارده به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی این است که همانند سال‌های گذشته طرح خاصی برای این برنامه‌ها در بودجه آورده نشده است. به عبارت دیگر دولت در مورد چگونگی تخصیص این اعتبارات استانی هیچ توضیحی نداده و به هر طریقی که صلاح بدانند تخصیص خواهد داد که این امر کاهش شفافیت بودجه در نظام بودجه‌ریزی را سبب می‌شود.

سرجمع اعتبارات پیشنهادی دولت برای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن (ملی و استانی) در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۸ حدود ۱۷ درصد رشد یافته است.

در راستای اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، وزارت صنایع و معادن بر اساس وظایف حاکمیتی خود می‌باید با بهبود فضای کسب و کار و ایجاد بستر و زیرساخت‌های صنعتی و معدنی راه را برای فعالیت هرچه بیشتر بخش‌های خصوصی و غیردولتی هموار می‌ساخت، اما عملاً هیچ‌گونه تغییر یا حرکتی در حجم اعتبارات عمرانی برنامه زیرساخت‌های صنعتی و معدنی مشاهده نمی‌شود (با توجه به میزان اعتبارات طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی لایحه بودجه سال ۱۳۸۹). بنابراین پیشنهاد می‌شود در صورت کاهش سرجمع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن معادل رقم مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ حفظ شود.